

Nieuwsbrief

Jaargang

04

Nummer

11

Augustus 2012

NIEUWSBRIEF JOE ENGLISH, KUNSTSCHILDER

Dag beste kunstvriend,

Wij zijn terug van even weggeweest met onze Nieuwsbrief. De zetel van onze vzw is nu gevestigd op een nieuw adres binnen het historische hart van Brugge, de geboortestad van Joe English. Daardoor is er opnieuw tijd vrij gekomen voor nieuwe initiatieven, archief- en studiewerk.

Waarom is deze aflevering volledig gewijd aan één thema? Omdat wij willen aanknopen bij de actualiteit. Vandaag haalt Joe English opnieuw de media! Naar aanleiding van de traditionele IJzerbedevaarten die niet meer aanslaan bij het grote publiek. De algemeen voorzitter van de IJzerbedevaarten maakte bekend dat vanaf 2013 wordt geopteerd voor een nieuwe datum: 11 november." Aanknopen bij het prille begin..." Waarmee hij de "Joe English hulde" van september 1920 bedoelt. "Het spreekt vanzelf dat het comité Joe English als een symbool zag voor al de andere Vlaamse gesneuvelden". De romancier en journalist Filip De Pillecyn die 50 jaar geleden overleed, heeft vanaf het begin in opdracht van het comité mede het beeld bepaald dat generaties lang van Joe is

blijven verder leven. Ook dat mag bij een herbronning niet vergeten worden.

Wanneer men vandaag opnieuw wil aanknopen bij de succesvolle IJzerbedevaarten, dan moet men niet alleen de datum veranderen en de boodschap actualiseren. Het huidige comité moet zich vooral de vraag stellen: hoe kan je op 11 november een herdenkingsplechtigheid organiseren die aanspreekt? Onze suggestie: niet een evenement zoals Ten Vrede, maar spreek jongeren, volwassenen en senioren aan die er zich bij betrokken voelen. Nodig alle families en vrienden uit van de personen die in België op hun graf een heldenhuldezerkje hebben.

Piet De Baere,
Voorzitter

Co English,
Secretaris

Colofon

Verantwoordelijke uitgever:
Joe English, Kunstschilder vzw
Vuldersreitje 2, 8000 Brugge

www.joe-english-kunstschilder.be

Nieuwsbrieven 4 en 6 zijn ook beschikbaar in het Engels! Stuur ze door naar familie en vrienden...

Vrienden van Joe English

In Memoriam Godfried Ridder Lannoo. 7mei 1927 - 24 mei 2012

Toen wij hem in de zomer van 2007 onverwacht een bezoekje brachten in zijn woning midden de duinen van Koksijde, was hij zeer duidelijk. "U moet uw catalogus over de kunst van Joe English bij ons laten drukken! Ons Vader Joris was een goede vriend van Joe. Hij heeft het éérste logo ontworpen voor onze drukkerij. Tot op vandaag kan je het nog altijd herkennen, zij het in een moderne vorm. Ik heb daarvoor gezorgd..."

Wij bieden ons oprecht medeleven aan de familie, de directie en medewerkers van uitgeverij en drukkerij Lannoo.

Leven en Werken van Joe English door Filip De Pillecyn

Filip De Pillecyn (FDP) (° Hamme 1891 + Gent 1962)⁽¹⁾ was als studentenleider, letterkundige en journalist een invloedrijke figuur in het sociale netwerk van Joe English (JE) voor, tijdens en na WO I. Hij verwoordde niet alleen wat de tijdgenoten dachten en voelden over het leven en werk van Joe. Hij bepaalde ook mee de perceptie op Joe waarmee hij nog tot op vandaag verder leeft in het collectieve geheugen van vele Vlamingen.⁽²⁾

a. FDP (1925?)

“Den mensch heb ik best gekend in Joe English... Het eerst zag ik hem weer te Veurne. Weinig had het soldatenpak hem veranderd, want de kleur of snit van de kleren is maar hoofdzaak voor wie daar het kenmerk van hun persoonlijkheid in vastleggen. Maar bij Joe was dit nu eenmaal bijzaak: zijn gezicht was hetzelfde gebleven, het scherpe gelaat met die vinnige ogen, die verder zagen dan hun horizon en die rein-gesneden mond... Joe liet zich gebeuren...”⁽³⁾

Er is ons tot nu toe geen briefwisseling bekend waaruit blijkt dat FDP en J.E. met elkaar gecorrespondeerd hebben⁽⁴⁾. Vanaf november 1915 tot augustus 1918 ontmoetten zij elkaar geregeld en werkten aan gezamenlijke projecten. Een kort overzicht.

1. Vòòr WO I: Filip en Joe in het AKVS

FDP was vanaf 1914 tijdens zijn studies als germanist in Leuven (1910-1914) voorzitter van het Algemeen Katholiek Vlaams Studentenverbond (AKVS).⁽⁵⁾ In die tijd tekende Joe tientallen prenten en karikaturen voor de Leuvense studenten. Hij ontwierp de vele studentenvlaggen die uitgevoerd werden door het huis English in Brugge. De mooiste vlag van het AKVS kan men nu nog bewonderen in het Museum van het Vlaamse Studentenleven in Leuven.⁽⁶⁾ Tenslotte tekende Joe ook het nieuwe ontwerp voor de kaft van het studententijdschrift van het AKVS.⁽⁷⁾

“Stilaan begon zijn naam door te dringen in het kunstminnende en vlaamschvoelend Vlaanderen. Te Leuven was hij een geliefd figuur: een eigenaardige kant van zijn kunst had hij daar, in den dienst van de studentenbeweging, veropenbaard. De humoristische zijde, dit midden tusschen karikatuur en ernst. En hij schonk hun die gedichten in kleurige zijde, onze vlaggen, trots en geluk van duizenden vurige knapen” (2, p 8).

2. Tijdens WO I: SKVH – taalboekje, Heldenhulde en Frontbeweging

2.1 Zowel FDP als JE waren actief in het Secretariaat van de Katholieke Vlaamse Hoogstudenten (SKVH) in het college van Veurne.⁽⁸⁾ Het werd opgericht door Prof. Dr. Frans Daels en geleid door principaal Delbaere. Joe heeft hier o.a. zijn beroemde sluitzegels getekend. Hij was ook de boodschapper tussen het secretariaat en de soldaten in de eerste frontlijn; zie zijn tekening als Uilenspiegel die de boeken verdeelt in de loopgraven.⁽⁹⁾ Filip was als leraar Nederlands verbonden aan het secretariaat en publiceerde een schriftelijke cursus Nederlandse spelling voor de soldaten: “Practische Wenken bij het schrijven van onze Moedertaal”.⁽¹⁰⁾

In elf hoofdstukjes behandelt hij beknopt de voornaamste spellingsproblemen met korte tekstfragmenten en heel wat oefeningen voor het schrijven van een brief aan vrienden en familie. Hij veronderstelt wel dat de soldaten kunnen lezen. Joe zorgde als kunstenaar voor de illustratie op de kaft van dit leerboekje. Dit praktische boekje heeft een symbolische waarde voor de samenwerking tussen de twee mannen. De 25 jarige pas afgestudeerde germanist en de 34 jarige kunstschilder en illustrator stellen hun kennis en kunde

ter beschikking van soldaten die niet correct konden lezen of schrijven. Als toekomstige lesgever en romanschrijver voelde FDP zich aangesproken door het werk van Joe: alfabetisering door kunst. Ook de vele niet geleetterde soldaten begrepen de boodschap achter de tekeningen van Joe.

“Dit boekje kan enkel practisch nut opleveren indien de oefeningen op de lessen zorgvuldig worden gemaakt. Wie wil, kan ze naar onderstaand adres opzenden; het werk zal verbeterd en desnoods met nieuwe inlichtingen aan den belanghebbende worden terugbezorgd.”⁽¹⁰⁾

Filip De Pillecyn, C 166 4^e Bie / II
Belgisch Veldleger.

2.2 FDP was ook medestichter van Heldenhulde in 1916.⁽¹¹⁾ De bedoeling was om op het graf van de gesneuvelde Vlaamse (studenten) soldaten een Vlaams grafzerkje aan te brengen in plaats van een Belgisch. Het bestuur waarvan FDP deel uitmaakte nam het ontwerp over dat Joe tekende voor het graf van Firmin Deprez. De speling van het lot wilde dat de eerste collectieve herdenking in 1920 na WO I voor Joe zelf zou zijn... Uit deze jaarlijkse hulde voor de gesneuvelden ontstond de IJzerbedevaart.

“Toen Heldenhulde hem een tekening vroeg van een grafzerk om te plaatsen op het graf van de gesneuvelde makers, tekende Joe een Vlaamsche zerk met kruis en dakje, zoals wij zien op onze oude Vlaamsche kerkhoven en een kruis naar Ierschen vorm (het Keltische kruis), met het A.V.V.-V.V.K. en den omhoogwiekenden blauwvoet. De keuze viel op het laatste en Joe was er gelukkig om, daar hij in die keuze een symbool zag van de verbroedering van het lijden van Ierland en Vlaanderen. Dat werd het kruis van Heldenhulde.”^(2, p26)

2.3 Volgens Luc Vandeweyer vond de Frontbeweging⁽¹²⁾ zijn oorsprong in het SKVH. De vele Frontblaadjes die een band verzekeerden tussen de soldaten afkomstig uit dezelfde steden en gemeenten, waren daarbij een belangrijk communicatiemiddel. Joe stond midden in deze beweging met zijn ontwerpen voor de sluitzegels en illustreerde sommige krantjes. Filip De Pillecyn was een van de leidinggevende figuren van de Frontbeweging.

b. pentekening in tondo van J.E.

3. Van begrafenis (4sept.1918) tot “Joe English hulde” (5 sept. 1920)

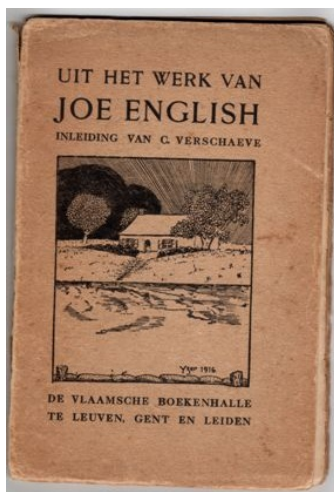
3.1 Wanneer, hoe en door wie werden de echtgenote van Joe, Elisa Goedemé en zijn familie die in het bezette gebied in Brugge woonden van het overlijden van Joe op de hoogte gebracht? Henry English, de pater familias, was ook nauwelijks enkele weken vroeger op 17 juni 1918 plotseling overleden in Adegem (Maldegem).⁽¹³⁾ Joe wist dit ook niet. Deze dramatische situatie voor de familie English kwam nauwelijks aan bod tijdens de begrafenis van Joe. Door de oorlogsomstandigheden konden zij zelfs niet aanwezig zijn!

3.2 Joe overleed onverwacht op 31 augustus 1918 enkele maanden vòòr het einde van WO I op 11 november. Hij werd begraven op 4 sept. 1918, niet in De Panne zoals eerst was voorzien maar op het nieuw militair kerkhof van Steenkerke (Veurne). De vele strijdmakers van Joe hadden verdriet en waren kwaad omwille van de omstandigheden van zijn overlijden... Er waren verschillende factoren die het overlijden van Joe in de hand werkten. Joe kon niet verzorgd worden in de nabije kliniek in De Panne. Hij moest overgebracht worden naar het verder afgelegen veldhospitaal L'Océan 2 in Vinkem waar hij overleed aan een niet goed verzorgde blinde darmontsteking.

“De arme Joe English... werd twee dagen en een nacht van links naar rechts versjouwd, van de ene ambulanciekar in de andere gebracht, omdat men strenge bevelen had gegeven van slechts zwaar gekwetste jongens in de auto te vervoeren (wat niet belette dat, wanneer de hogere officieren lichtekooien nodig hadden, er altijd auto's beschikbaar waren)...”(2, p44).

Het stemmige dorpskerkje van Steenkerke was te klein voor de vele treurende soldaten. Op het nieuwe soldatenkerkhof waren er een viertal toespraken. Filip De Pillecyn sprak er als algemeen voorzitter van het AKVS namens de vele studentensoldaten die aan het IJzerfront streden. Ook Comte de Beaufort namens de militaire overheid, Juliaan Platteau namens de kunstenaars van de Koninklijke Academie Antwerpen en Frans Daels namens het SKVH.⁽¹⁴⁾

3.3 Om de herinnering aan Joe levendig te houden, werd er begin 1920 door de studenten Oscar Dambre en Dries Devos een “Artes- komiteit” opgericht in Gent. De bedoeling was om fondsen te verzamelen voor een drievoudig herdenkingsproject: een prachtige zerk voor Joe, een kunstalbum over zijn leven en werk en een gedenkteken te Brugge. Dit werd bekend gemaakt in “Ons Volk- Ontwaakt” in een aflevering die volledig gewijd was aan het werk van Joe English.⁽³⁾ Het hoofdartikel, en waarschijnlijk ook de redactie van het geheel, met diverse bijdragen van andere auteurs en met tientallen illustraties en foto's was bezorgd door Filip De Pillecyn. In dit artikel zette FDP de krijtlijnen uit die het referentiekader zou worden voor vele verdere publicaties over leven en werk van Joe.

c. 1920

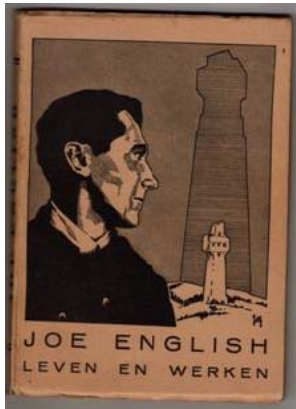

d. 1916

e. 2012

3.4 Later op het jaar tijdens het weekend van 4,5 en 6 september 1920 werd in Veurne en Steenkerke de “Joe English-hulde” georganiseerd. Het zou de eerste IJzerbedevaart worden. Opnieuw waren het Oscar Dambre en Dries Devos, hoogstudenten, die het secretariaatswerk deden van het organiserend comité. Volgens de affiche van deze hulde was **Jef** De Pillecyn lid van het comité en niet zijn broer Filip. Hoe kwam dat? Een van de belangrijkste sprekers in Veurne was Alfons De Groeve uit Brugge. Op vrijdagavond gaf hij een voordracht met lichtbeelden over het leven en werk van zijn vriend JE en in opdracht van het “Artes-komiteit” stelde hij het “Joe English album” samen⁽¹⁵⁾. Zijn naam als redacteur werd echter niet vermeld. Wel de auteur van het tekstgedeelte: een essay van Cyriel Verschaeve over de kunst van Joe. Het tweede gedeelte bestond uit tientallen afbeeldingen van foto's, tekeningen en schilderijen. Dezelfde illustraties die gebruikt werden bij het artikel van FDP in “Ons Volk Ontwaakt”.

h. 1932

3.5 Het is op basis van de structuur van dit album uit 1920 dat Clemens De Lantsheer het weid verspreide boekje (5.100 + 3.100 ex) “Joe English, Leven en Werken” zou uitgeven voor de belangrijke IJzerbedevaart in 1932⁽²⁾. Het was m.a.w. een propagandamiddel naast de films en ander mediamateriaal voor de campagne die hij voerde.⁽¹⁶⁾

Het illustratiemateriaal van 1920 werd opnieuw gebruikt en aangevuld, maar de naam van de auteur van het tekstgedeelte ontbreekt. Vreemd toch dat noch Alfons De Groeve noch Filip De Pillecyn als auteurs van het levensverhaal van Joe werden vermeld. Allebei hebben zij nochtans de beeldvorming over Joe English mee bepaald.

4. De beeldvorming over Joe English. Het bewonderingsproza van Filip De Pillecyn

Alhoewel FDP niet vermeld werd als auteur nemen wij aan dat de tekst gepubliceerd in 1932 toch van hem afkomstig is op basis van twee argumenten: de geschetste voorgeschiedenis en de inhoud van het essay. Het belang van deze literaire tekst is dat het ons leert hoe de beeldvorming, de perceptie over JE als IJzersymbool ontstaan en gegroeid is in het collectieve Vlaamse geheugen. Wij kunnen bij dit levensverhaal vier vragen stellen die ons de grote betrokkenheid van FDP op JE doen begrijpen.

4.1 Wanneer heeft FDP de tekst geschreven?

In de twintiger jaren schreef FDP heel wat levensverhalen. Toen hij in 1926 leraar werd in Malmédy (tot 1933) leek hij wel voorgoed aangetrokken tot de biografie, want binnen de tijdspanne van nauwelijks drie jaar schrijft hij het levensverhaal van vier missionarissen nl. Pieter Fardé, Alfons Bermijn, Constant De Deken en Edmond Denys. In 1931 werd het levensverhaal van Renaat De Rudder uitgegeven, dit was wel ondertekend door FDP.⁽¹⁷⁾

“Opvallend in deze boeken is het persoonlijk accent, de directe verteltrant die de feiten opstapelt en graag de betrokkenen aan het woord laat. Niet minder duidelijk is de bewondering van de auteur die al schrijvende door zijn held wordt meegesleept”.⁽¹⁸⁾

Onze hypothese: het zou ons niet verwonderen dat FDP de tekst reeds schreef in functie van de “Joe English Hulde” van sept. 1920. Het werd echter pas gepubliceerd in 1932 bij een volgende herdenking nl. bij de overbrenging van JE van Steenkerke naar de Crypte van de éérste IJzertoren bij Diksmuide.

Hopelijk vindt men in het F. De Pillecynarchief documenten die hierover zou kunnen uitsluitsel geven.

4.2 Waarom heeft FDP het levensverhaal geschreven?

De bedoeling is duidelijk. Als leraar wil FDP aangeven wat zijn tijdgenoten over JE moeten onthouden. Hij stelt hem als voorbeeld waarom zij als Vlamingen na WO I nog verder moeten opkomen voor hun belangen.

Zoals andere levensbeschrijvingen door FDP is het zeker geen geschiedkundig werk. De gegevens waarmee hij het tijdsbeeld van WO I meer suggereert dan beschrijft zijn nauwkeurig. Toch is hun functie geen andere dan het oproepen van een atmosfeer.

Opvallend is ook dat FDP meer belang hecht aan de Vlaamse strijd binnen de Belgische rangen tussen Vlaamse soldaten en legerofficieren, dan tussen de Duitse en Belgische troepen. De situering in de historische context van WO I ontbreekt zelfs.

Hij vraagt als journalist media-aandacht voor zijn boodschap door een vijftal journalistieke trucs: hij kiest het goede moment, hij dramatiseert het aangrijpende leven van JE, hij klaagt de koele afstandelijkheid en

het onbegrip van de overheid aan, hij maakt van de legerleiding een tegenstander, en hij steunt zich op persoonlijke herinneringen en getuigenissen van lotgenoten.

4.3 Wat moeten wij volgens FDP weten over JE? ⁽¹⁹⁾

Hierbij krijgen wij konkreet zicht op de onderdelen en de wijze waarop FDP JE als een icoon, een mythische figuur beschrijft. De lezer moet elf elementen onthouden. Elk element beschrijft hij in een apart hoofdstukje van gemiddeld vijf pagina's.

Voor WO I: 3 elementen (slechts 5 blz. tot Joe 32 jaar oud is)

1. zoon van een Ierse vader en een Vlaamse (Brugse) moeder: "Dienen".
2. kunstschilder: opleiding in Antwerpen, behaalde prestigieuze prijzen (Rome en Godecharle), Gudrun naar teksten van Rodenbach.
3. geliefd figuur bij de Leuvense studenten: tekeningen en vlaggen.

Niets over zijn familiale context (Elisa Goedemé, zijn twee kinderen en de familie English in Brugge), noch over de context van WO I.

i. De Luisterposten, pentekening van Joe English, (1916 ?)

Tijdens WO I: (46 blz. over 5 jaar aan het front)

4. liever kasseilegger in Boezinge dan autoplaten schilderen achter het front
5. dankzij Dr. Daels tekenaar in het College van Veurne en boodschapper voor de soldaten aan de IJzer.
6. eerste werk: illustrator van SKVH
7. ontwerper van het Heldenkruisje, het briefhoofd "Vliegt de Blauwvoet" en de sluitzegels "*zijn hoofdverdienste*": "*Ik Dien*".
8. illustrator van het "Vlaamsch Gebedenboek voor de soldaat".
9. zijn hoofdwerk: OLVr. van den IJzer "geeft de essentie weer van wat Vlaanderen aan de IJzer leed en voelde..."
10. overlijdt bij gebrek aan zorgen en begraven te Steenkerke.

Weinig over zijn officiële erkenning door de overheid als kunstschilder in de "Section Artistique" van het leger. Niets over zijn reeks schilderijen van de gedeeltelijk verwoeste stad Veurne, die daar in het Landhuis bewaard worden.

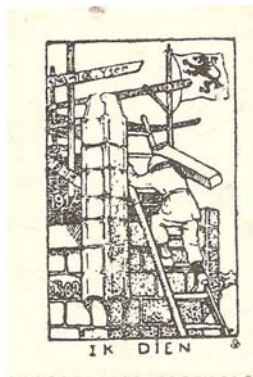
Na WO I (11blz.)

11.Hulde aan JE in Veurne waaruit de IJzerbedevaart ontstond. Waardering voor Joe's kunst "ten dienste van de gemeenschap" die "verwijst naar de toekomst van Vlaanderen".

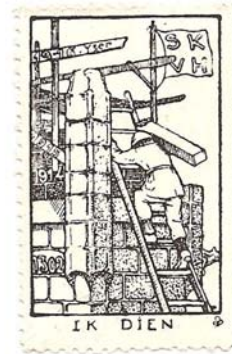
Niets over het leven van zijn gezin en familie na WO I.

4.4 Welke thema's moet de lezer onthouden?

FDP was medestichter van de Vlaamse Oud Strijders vereniging (VOS), en kwam bij deze beweging op voor het pacifisme. ⁽²⁰⁾ In de levensbeschrijving van JE ligt de klemtoon niet op het militaire, maar het hoofdthema is: de kunstenaar die zijn kunst ten dienste stelt van de medesoldaten. "IK DIEN", een levensopdracht waarin FDP zichzelf herkende en die hij ook tot de zijne maakte.

f.

g.

Neventhema's die herhaaldelijk aan bod komen zijn:

Plichtsbewustzijn in tegenstelling tot plantrekkerij en mooie postjes ver van het front.

De Vlaamse kunstenaar die niet gewaardeerd wordt door de directe legerleiding die Franstalig is. "Vlaming wordt geduld, Vlaamschgezinden geweerd" (p14).

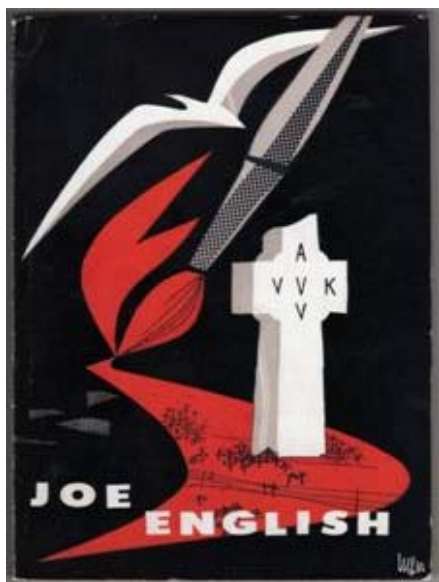
Belang van democratische omgang tussen de soldaten: "kunst en handenarbeid, hoogstudenten en werklieden" (p.16).

De gesneuvelde soldaten zijn "het Vlaamse offer dat werd gebracht" om o.a. een Vlaamse Hogeschool te bekomen, een "Schone illusie" ... (p.24).

"Hij diende. Zijn dienstbaarheid was zonder bedenken, zonder aarzelen. Hij diende met pen en penseel, hij diende zooals de minste van hen die dienen kunnen; te voet, per fiets, door alle weer en moeilijkheden, was hij de boodschapper en uitdrager. Daar kwam geen morren in hem op tegen de kleinheid van de taak: hij diende.

Hij diende in stilte, gekeerd in zichzelf, schuchter bij mensen met wie hij niet vertrouwd was, sprak hij niet over wat hij deed. Zooveel werd door hem voor Vlaanderen verricht dat niet gekend was."(2, p62)

5. Leven en Werken van Joe: een blijvende zoektocht

Het levensverhaal van JE geschreven door FDP is geen biografie maar het bewonderingsproza van een idealistische jongeman die het allemaal zelf had meegemaakt. Het is een collage van feiten, meningen en getuigenissen over een Vlaamse held die door de "bedreven pen" van een literaire kunstenaar tot een boeiend oorlogsverhaal werd samengevoegd.

Deze tekst werd na 30 jaar in 1960 opnieuw door het comité gepubliceerd zonder wijzigingen. ⁽²¹⁾ Het had nog niets aan belang ingeboet en was een waardering voor FDP, "de prins van de Vlaamse letteren", alhoewel hij nog steeds niet werd vernoemd als auteur... Met dit levensverhaal werd de romantische beeldvorming over Joe wel levendig gehouden. Dit beantwoordde toen nog aan de perceptie van de meeste IJzerbedevaarders. Pas vanaf 1964, twee jaar na het overlijden van FDP, werd met de studie van Luc Schepens ⁽²²⁾ het verhaal over "Leven en Werk" van Joe English bijgestuurd en in een bredere historische en biografische context geplaatst.

<<< j. 1960

Piet De Baere

6. Bibliografie en aantekeningen

- 1 Van Wilderode Anton, Filip De Pillecyn. Ontmoetingen, Desclée De Brouwer, 1960, 72 blz. In de bibliografie wordt het levensverhaal over “JE. 1932” niet vermeld. Seberechts Frank, Filip De Pillecyn. In: Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging, NEVB, Lannoo, Tielt, 1998, p 2.477-2.479. In de lijst van werken vermeld Seberechts wel FDP als auteur van JE 1932. Vanwaar dit verschil?

Zie ook www.filipdepillecyn.be

- 2 (zonder auteur) Joe English. Leven en werken. Drukkerij O. Platteau en Co, Antwerpen, uitgave van het komiteit der “Bedevaart naar de Graven van den IJzer”, 1932, 120 blz., illustraties p 65-120. De auteur van de tekst p 5-63 wordt niet vermeld.
- 3 De Pillecyn Filip, Joe English. In : Ons Volk-Ontwaakt, 6^e jg., nr. 11, 13maart 1920, p 142.
- 4 De Baere Paul, Joe English(1882-1918), Leven, werk en betekenis. RUG, niet gepubliceerde lic. verhandeling, 1972, vol.2, Correspondentie, p 544-557.
- 5 Vos Louis, Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond (AKVS). In: NEVB, p246-248.
- 6 Catalogus 550 jaar Universiteit Leuven, 31 jan.-25 april 1976, afbeelding van de vlag die tentoongesteld wordt in het “Archief en Museum van het Vlaams Studentenleven”, Leuven, p 480-481. Joe English, 1908. Borduurwerk op zijde, 229 x 190 cm.
www.bib.kuleuven.be/universiteitsarchief .
- 7 De Vlaamsche Vlagge. Driemaandelijks tijdschrift voor het Vlaamsch Studentenvolk, 37^e jaar, 1^e aflevering, Kerstverlof (1910), voor het eerst met de nieuwe omslagtekening van Joe English.
- 8 Vos Louis, SKVH. In: NEVB, p 2.726.
- 9 In Nieuwsbrief Joe English-kunstschilder, nr. 3, sept. 2009, p 2.
- 10 De Pillecyn Filip, Practische wenken bij het schrijven van de moedertaal. Hoogeschooluitbreiding nr. 2, SKVH-SUCW, Veurne, Druk. M.Ghyssaert-Deleye, april 1917, 28 blz. Omslagillustratie van JE: bij het spaarzame licht van een kaars op een bajonet leest een soldaat uit een dik boek voor, een strijdmakker ligt aandachtig te luisteren. Zij verblijven duidelijk in een schuilplaats van de loopgraven. De helm op het hoofd, de zware soldatenjas, de veldfles, het geweer en de ransel binnen handbereik.
In deze schriftelijke cursus gebruikt FDP als oefening teksten van auteurs die behoorden tot de Vlaamse canon zoals A. Duclos, H. Conscience, F. Van Cauwelaert, F. Daels, T. Bergman e.a. met de boodschap (24) : *“lees zoveel mogelijk de Vlaamsche boeken die gij kunt in handen krijgen...”*
- 11 Boudrez Filip, Heldenhulde. In: NEVB, p 1417-18.
- 12 Vandeweyer Luc, Frontbeweging. In: NEVB, p 1210-1223. Schepens Luc en Vandeweyer Luc, Frontblaadjes. In: NEVB, p 1223-1225.
- 13 Notteboom Hugo, Henry English vader van Joe English overleden in Adegem in 1918. In: jaarboek 2008, van het Ambacht Maldegem, p 167-179.
- 14 Joe English’s begraafing te Steenkerke. In: Ons Volk-Ontwaakt, 6^e jg.,nr.11, 13 maart 1920, p 146, overgenomen uit: De Belgische Standaard van 7 sept. 1918. Luc Vandeweyer maakte een uitvoerige analyse van de omstandigheden waarin Joe overleed. In: Vandeweyer Luc, Joe English 1914-1918. Vzw IJzertorenmuseum, 2008, Diksmuide, p 156-158. Deze tekst brengt het verhaal van FDP terug tot de werkelijkheid.
- 15 (zonder auteur) Uit het werk van Joe English. De Vlaamsche Boekenhalle te Leuven, Gent en Leiden, 1920, 16 blz. tekst + 32 blz. illustraties (tekeningen en foto’s). Pas in de heruitgave van “Joe English 1932” in 1960 wordt advocaat Alfons De Groeve uitdrukkelijk in een voetnoot p18 vernoemd als samensteller van dit hulde-album.
- 16 Biltreyest Daniël en Vandewinkel Roel, Filmen voor Vlaanderen. Vlaamse beweging, propaganda en film, ADV, Antwerpen, 2008, 224 blz. Behandelt uitgebreid de film als propagandamiddel in het

- interbellum en de unieke rol van Clemens De Landtsheer als secretaris van het IJzerbedevaartcomité.
- 17 De Pillecyn Dr. F., Renaat De Rudder. Drukk. De Pillecyn, Hamme, 1931, 88 blz. + illustr. Waarom is dit levensverhaal wel ondertekend en dat van JE 1932 niet? Nochtans allebei uitgegeven door Cl. De Landtsheer, Temse.
 - 18 Van Wilderode A., a.w. (1), p 10-11.
 - 19 Analyse op basis van de lectuur van Joe English Leven en werken, 1932 is aanbevolen.
 - 20 De recente aflevering van De Vos, jg.94, nr 7-8 zomer 2012, 16pp, is een themanummer volledig gewijd aan Filip De Pillecyn 50 jaar na zijn overlijden. Met deze nieuwsbrief hopen wij een bijdrage te leveren om de kennis over leven en werk van FDP aan te vullen. NB. De hoofding van "De Belgische Standaard" op p 12 is een ontwerp van Joe English... zijn naam wordt niet vermeld.
 - 21 (zonder auteur) Joe English Leven en werk. Derde uitgave van het werk van de jaarlijkse "Bedevaart naar de Graven van den IJzer" VZW, febr. 1960, Kaaskerke- Diksmuide, 132 blz., illustraties p 65-128. De tekst van Cyriel Verschaeve over Joe's Kunst 1920 werd als inleiding toegevoegd.
 - 22 Schepens Luc, Het cultureel leven aan het Front. In: Stille getuigen 1914-1918, t.t.catalogus, Brugge, Provincie W.VL., 1964, p 17-50.
Schepens Luc, English, Joseph Alphonse Marie (genaamd Joe), kunstschilder. In: Nationaal Biografisch woordenboek, Brussel, 1966, kolom 203-206.

7. Illustraties

- a. Portret Filip De Pillecyn (1925?)
- b. pentekening van JE bij het taalboekje "Practische wenken..." door FDP (10) Tondo (doorsnede 7,8 cm)
- c. d. e. Voorzijde van de kaft "Uit het werk van Joe English" 1920 (15). Het is de uitvergroting (8 x 9 cm) van het bovenste gedeelte van de sluitzegel "Houdt u fier houdt u rein" (3,7 x 2,8 cm) getekend door JE voor het SKVH in 1916. Voorstelling: een idyllisch Vlaams huisje zoals men nu nog kan zien aan de oevers van de IJzer bij Diksmuide. Op de voorgrond aan deze zijde van het water een rij zandzakjes. De symboliek is duidelijk voor de soldaten: hou de moed erin, zowel tegen de morele als de militaire vijand. Want in het bezette gebied wacht uw thuis na de bevrijding.
- f. g. Sluitzegel (4,2x 2,7cm) met "IK DIEN" getekend door JE in 1916 voor het SKVH. Na WO I gebeurde een aanpassing: in de vlag wappert een Vlaamse Leeuw. Hierdoor kreeg de tekening een nieuwe symboliek: van bouwen aan de Vlaamse cultuur tijdens WO I aan het front, naar heropbouwen na WO I van de oorlogsverwoestingen, en nog later na WO II het heropbouwen van de IJzertoren.
- h. Voorzijde van de kaft "Joe English Leven en werken" (1932) (2) (17,5 x 12,6 cm) Het is een collage van drie elementen. Op de voorgrond het portret van Joe in profiel. Hij kijkt naar de IJzervlakte waar het heldenhuldekruis verrijst tussen de vele soldatenkruisjes (naar een tekening van JE voor het SKVH in 1916). Boven de vlakte verrijst op de achtergrond het profiel van de eerste IJzertoren. Getekend JOZ, pseudoniem van Joz De Swerts (1890-1939). Hij werd bekend als afficheontwerper van de IJzerbedevaarten. Van 1922 tot 1927 tekende hij telkens de frontpagina bij het hoofdartikel van FDP voor "Pallierter". Hij zette na WO I de traditie verder van de humoristische tekeningen die Joe voor WO I begon.
- i. De luisterposten. Pentekening door Joe English, 1916?, (12 x 5,5). Terwijl de ene soldaat neerzit en tekent of schrijft kijkt de andere rechtstaand toe. Verschenen in: "De Stem uit België" (Londen).
- j. Voorzijde van de kaft "Joe English Leven en werken" (1960)

Ook steunend “Vriend” worden?

Dat kan door eenmalig €50,00 te storten op rekening nr. 121-0405563-84 van de VZW Joe English. Dan ontvangt u de catalogus, de Nieuwsbrieven en wordt u uitgenodigd op onze volgende bijeenkomsten.

Ons handige en goed-ogende boek over “Joe’s kunst” gedrukt bij Lannoo, Tielt, 2008, 98 blz. met kleurillustraties, is te verkrijgen door overschrijving van €20,00 (portkosten inbegrepen) op rekening nr. 121-0405563-84 van VZW Joe English, met vermelding “cat. xx ex.” We bezorgen het via de post.

In nieuwsbrief 004 worden de acht kunstkaarten, die u hierna kunt bestellen, inhoudelijk toegelicht. Er is ook een Engelstalige versie beschikbaar op de website van deze nieuwsbrief, zodat de kunstkaarten ook bruikbaar zijn voor een internationaal publiek.

Een reeks van 6 dubbele kunstkaarten:

Zelfportret, Hommage aan Peter Benoit, De Mystische Stad- Veurne, Marguerite, L’ Art et La Paix, Stilleven met Delftse vaas. (zie kleurenbijlage bij N.br. 4)

U kan deze bestellen voor de prijs van 12,00 €per reeks, verzendingskosten inbegrepen.

Ondergetekende : naam, voornaam, adres en handtekening.

.....

.....
- Bestelt hierbij reeks kunstkaarten voor de prijs van 12,00 €per reeks van 6 kaarten, verzendingskosten inbegrepen

En schrijft €..... over op rekening 121-0405563-84 van de vzw Joe English, kunstschilder, met vermelding: reeks kunstkaarten J.E.

Datum:.....Naam & handtekening:.....

